

geslacht ver-
der ouders.
eens gezegd

et vragen naar
st van andere
gen uw jonge
om over deze
ten, dat God
alle vragen
kind in dat
geval voelt
kelijk verder
oplossing aan
En boven-
eren behoeven
kind beneden
beneden den
dingen vraagt,
zeggen: wan-
er) je daarvan

a tien-jarigen
dingen begint
or de hand,
erlijk.

nesses alles
zon eischen
de conclusies
het kind op
dat het zelf
merkwaardige
van het moe-
uwt, het met
vervuld. Dat
bij normale
et gelegd. En
er vele moe-
dan zij zelf

nd, waar de
r hun moeder
den, nadat de
wijze hadden
moederschap
ou gaan ver-

ie hierbij be-

ewerken, om
licht te over-
monden de
inderen mee-
mij, dat ook
trigen leeftijd
ngelicht, en
gmeisje....
ertellen. Een
ter ontzaglijk
me op het
moeder be-
i, die zonder
ijne maakte".
vooral onder
licht ten on-
Deze stomme
menschen be-
zijn er, die
ok, die (vaak
d te hebben.

Maar steeds
vezig is, het
jonge mensch
reft hier een
ng heeft ge-
elijkelijke on-
igen ook bij
is overgeel-
ste plaats de
er kinderen.
het behoud
am.

niet spreken
in den tijd.
zwegen. Nu
n zij durven
ok niet over
eden. Indien
den hebben.
voorlichting
aders, voor
ok het sexu-
der controle
en tot rust
dingen niet

arop dikwerf
erschijselen.
oen, houden
die er geen
over maken.
ndinnen raad
de gevolgea.

ongehuwd —
en, ernstige
nde, dat een

gewoon natuurlijk verschijnsel niet minder was dan een uiting van (verborgen) vleeschelijken lust; en dat men worsteling op worsteling kende, om er af te komen. Deze gevallen zou men de „gunstige“ kunnen noemen. Anderen gaan een anderen kant uit met hetgeen ze bij zichzelf constateeren. Afgedacht nog van de onzedelijke voorlichting door allerlei geschrift.

Maar we vragen ons af, en we vragen u, of zulke gevallen niet een zeer ernstige aanklacht inhouden tegen christen-ouders.

Laten wij toch ouders zijn! Niet enkel menschen, die zorgen, dat de kinderen gevoed worden op tijd, maar die ook de kinderen opvoeden op tijd. — ja, OP TIJD....!

J. WATERINK.

LITERATUUR EN KUNST.

De Boeddhistische Christus.

IV.

Reeds stipten we aan, dat behalve Tagore ook de Javaansche edelman en proza-dichter Raden Mas Noto Soeroto zijn aandeel heeft bijgedragen tot de overhuiging van het Westersch gemoed naar het Oosten: een zwenking, die immers mede aansprakelijk is voor de opsmelting van Christus in Boeddha.

Tagore en Noto Soeroto zijn trouwens elkaar sterk verwant en deze belijdt zich gaarne discipel van genen.

Wat Tagore heeft gewild en ten deele ook heeft bereikt in Nederland, door den arbeid van Frederik van Eeden, dat heeft, op zijn wijze, ten deele nog meer opzettelijk, ook Noto Soeroto be- doeld.

Zijn gedichten — om daar mee te beginnen — ademen in velerlei opzicht den geest van Tagore. Men denke aan „Melatknoppen“, „De geur van Moeders haartrang“, terwijl „De fluisteringen van den Avondwind“ herinnert aan de erotiek van Tagore. Soms geeft de titel reeds bewijs van verwantschap: „een tuiltje offerbloemen“ heeft veel weg van Tagore's „Song-offerings“, wij-zangen.

Aan Tagore's „spel“ van den goddelijken geest, die met de menschen-ziel zijn matte spel begint en voleindt met een zachten glimlach, herinnert dit vers van Noto Soeroto:

Wie zijt Gij, die mij droomen, talrijk als sterren, zendt in den nacht van mijn onwetendheid?

Zijt Gij mijn eenige Vriend, die zich altoos ver- schuilt en toch steeds roept: „Zoek Mij, ja. Mij alleen?“

Ja! Want eindeloos herhaalt Gij uw spel en verlaat mij toch niet één seconde.

Maar niet alleen als dichter, ook als denker heeft Noto Soeroto den geestelijken band tusschen Java en Nederland, en — zooals men eerlijk interpreteeren mag — den band dus ook tusschen Oosten en Westen willen aanhalen of aanknoopen. Daarbij is Henri Borel natuurlijk meer dan belangstellend toeschouwer. Hoe kan het ook anders? Als Henri Borel maar in de verte een Boeddha-beeld ziet, is het hem al goet te leven; tusschen hem en den nederlandschen, daartoe christelijk-gereformeerden, legerpredikant in algemeenen dienst, die in een Boeddha-tempel wel de schoenen van de voeten zich liet doen, maar overigens beleed, dat de „stemming“ niet komen wilde, ligt een afstand, die niet te meten is. Een hurkende Aziat — een Boeddha-beeld! Een kindje van een Klingalees op raders schoot tegen hem aanleunend — een Boeddha-kindje! Want het is ouwelijk en wijs, dat kindje. Maar Engelsche vrouwen, die vermoeid en bleek zijn, die zijn vermoeid en bleek, en daarmee uit¹⁾. Zou Henri Borel niet jubelen, als Noto Soeroto een lezing houdt over „De eendracht van Indië en Nederland“²⁾? Natuurlijk is hij er bij; en hij vermaant den Oosterling zijn eigen geest toch niet te verloochenen; de eigen „adat“ van het Oosten en de heiligheid van de geestelijke goederen van Java zelf, mogen toch vóór alle dingen gehandhaafd blijven, zoo spreekt hij³⁾. De eendracht van Java en Nederland mag niet gekocht worden door een geestelijken veroveringstocht van Nederland uit, doch wel omgekeerd.

En de Oosterling wil wel luisteren. Ook Noto Soeroto. Straks gaat hij een levensbeschrijving geven van zijn leermeester Rabindranath Tagore⁴⁾. Daarbij wordt ook diens Gods-begrip aangewezen: en de manier, waarop dat gebeurt, beteekent niet minder dan een bewuste verwerping van het Westersch christendom, een terugdringen van den Heiland van het Christelijk geloof naar den ver- schoven hoek. Men raakt hem vanzelf kwijt, dien Christus, bij den woordlozen strijd van den rucht- loozen Tagore, die zijn god aanroept, en verglijdt in de stilte en in de diepte, zonder geluid. En

straks geeft Noto Soeroto een rechtvaardiging van Tagore's gods-begrip, door de aanhaling van een artikel van een Franschen geest: Henri D. Davray; want over Fransche negatie loopt de weg van Westersch verbleekt christendom gemakkelijker naar Oostersch heidendom en pantheïsme. Zoo citeert Noto Soeroto een artikel van iemand uit het voor Europeaan nabije Frankrijk; en in Europa luisteren ze met open mond, alsof de wereld in Indië open- gaat. In dit artikel komt het volgende voor:

„De christelijke God is een almachtig soeverein en een geduchte rechter, zelfs in Zijn barmhartigheid. Het anthropomorfie en almachtige Hoogste Wezen, dat zijn tijd doorbrengt met over ons te waken zonder ons krachtig te kunnen beschermen tegen de zonde, ... zulk een God houdt spoedig op, eerbied af te dwingen. Hij heeft ons niet geschapen naar Zijn beeld, maar wij hebben Hem geschapen naar ons beeld. De cultus van zulk een godheid kan niet anders dan slechts uiterlijk en formeel wezen; de godsdienst, die ons slechts dezen onvoldoenden God kan aanbieden, lokt geen enkele universeele liefde uit, geeft geen enkele universele vreugde.“

Hiermee heeft dus de dichter van het Oosten zoo maar even afgerekend met de religie, dat wil zeggen, met heel den ontwikkelingsgang, heel de draagkracht van het leven, van het Westen. Want de God van het Westen, het mysterie zelfs van een Christus, die tegenover Boeddha met eigen eischen zou willen blijven staan, kan den dichter niet inspireeren; en daarmee zijn alle kwesties immers vrijwel afgedaan? En indien velen mocht meenen de zangen van Tagore te kunnen lezen met een christelijken glimlach van toch-nog-beter- begripen, dan zal Noto Soeroto met fransche hulp, hen wel van de dwaling afhelpen. Het is alweer die franschman van daareven, die spreekt:

„Hij“ (de God van het christendom) „hij inspireert slechts zelden dit hevig en brandend verlangen van een goddelijke aanwezigheid, die is: de honger en de onleschbare dorst van de mystiek.“

Maar tegenover den krachteloozen God, den niet bewegendden Christus van het dogmatische Westen staat dan de God van het Oosten:

„In het Oosten daarentegen wordt God niet ver- beeld in dergelijke zwakke grenzen; de godsdiensten zijn onpersoonlijk en vloeien samen met vele filosofische systemen, die ruimte laten voor be- spiegelingen, waarin de kleine menschelijke persoon- lijkheid geheel en al verdwijnt met al haar begeerten, moeiten, zwakheden en ellenden... Op het altaar van zijn ziel plaatst het Westen Zijn eigen beeld; den verachten en ontroonden God, en biedt zichzelf een hoogmoedigen eeredienst aan. Het Oosten vindt zijn Godheid in de oneindigheid van het Heelal en in het diepste zijns harten, en erlangt daardoor een wonderbare nederigheid.“

Scherper dan deze franschman⁵⁾ kan niemand de religiositeit van den modernen Westerling ver- oordeelen. Maar gemakkelijker dan hij kan ook niet één zich wijs maken, den overgang te vinden van het zieke Westen tot het Oosten. Het is geen wonder, dat overigens vurige bewonderaars van Noto Soeroto bij het lezen van dit stukje Oostersche „nederigheid“ pijn gevoeld hebben⁶⁾.

* * *

Waar zoo het Westen zelf zich overbuigt naar het Oosten, daar is het geen wonder, dat bewust of onbewust, de Boeddhistische verstilling en ver- drooming, de neiging tot het strijdloze leven, de Christusfiguur der dichters en schrijvers telkens weer haar eigen karakter verliezen doet.

Als ook de andere kunstbroeders zich de handen wrijven over Boeddhistische gedachte, uitgedrukt in Boeddhistische kunst, juist om de Oostersche idee, die hen bekoort⁷⁾, dan is het geen wonder, dat de ziel van den litterairesthetischen Westerling, wanneer de Christus bezien wordt, soms meer ruikt van de kuische lotus, dan van het geronnen bloed, dat toch op Golgotha gedreigd heeft en verschrikt. Reeds hoorden we den naam van Mick Janssen noemen. Haar Maria, moeder Gods, wordt gehuld in een gewaad, dat met zijn plooiën haast copie lijkt van den mantel van het priesterbeeld Shirensha Sanyo, product van Boeddhistische kunst⁸⁾. En met Maria deelt ook haar kind in de verdooving, de verstomming:

Het kaars-gevlam verlijnt zijn bloesmend heven, langs 't Moeder-plooiën van Haar wit gewaad.... Gedooft zijn smarte-woorden, en mijn leven luidloos naar zuivre leederheid op-gaat....

In 't leven dool ik als een blad verloren, dat ruischend deint op dorren herfst-wind.... Maar in van vreemde peinzing hoogen toren, treedt zacht Maria en het zeggend kind....⁹⁾

De scherpte, de sterke stem, het felle bloed, alles, wat maar persoonlijk is en dramatisch, moet hij dezen Christus weg:

¹⁾ H. D. Davray, in een art. in „Mercure de France“, vgl. Studien, Tijdschr. voor Godsd., Wetensch. en lett., nieuwe reeks, 49e jrg., 87e dl. bl. 227 v.

²⁾ G. Jonckbloet, b.v. die althoudig Noto Soeroto prijst (Studien, 48e jrg., dl. 85, en dl. 88, bl. 173; 50e jrg., dl. 90, bl. 28 v.; doch hier met Noto verlegen staat, 49e jrg., 87e dl., bl. 227 v.

³⁾ Quo van Tussenbroek, Oude Kunst, jrg. 4, 1918/9, bl. 309, vgl. 311, en jrg. 5, bl. 9—10 (de Visser).

⁴⁾ Van Tussenbroek, Bij het priesterbeeld van St. S., Oude Kunst, IV, 309. (Haarlem, J. A. Boom).

⁵⁾ Aan de Brom, bl. 31.

En rusten zal 'k bij U....
Lampen droom-vreugd wordt hoog ontstoken,
paarl-blank wordt brandend begeeren....
Heeft nu smart, leden-dof geloken,
kan geen gerucht meer 't Wonder weeren....
O rusten zal 'k bij U.

Zijt Gij gekomen, Heer....
bleekend rood-bebloeden, vreemden schijn
der lucht, zwaar van 't geheimvol zwijgen,
ik weet 't wel, dat Gij nabij moet zijn,
mag ik m'n hoofd nu in Uw handen nijken....
Gij zijt gekomen, Heer....¹⁰⁾

En als iemand den afstand tusschen Roomsche dogma en Boeddhisme te groot vindt, om aan, al is 't ook onbewuste, verwantschap te denken, dan vergete hij niet, dat een Roomsche van de eerste bewustheid, Gerard Brom,¹¹⁾ in den Olijven- hof Christus alleen maar heeft hooren „zuch- ten“. Ook wordt, zoo vindt Brom, de kruisiging dikwijls wat al te „theatraal“ voorgesteld; en hij vindt de hoogste stijging van Jezus' „tragedie“ bij de kruisiging, stiller dan ooit¹²⁾.

Maar men moest toch eigenlijk dezen mensch niet meer behoeven te herinneren aan Hem, die „een worm, geen man“ was; die „brulde“ in zijn lijden en met „sterke roeping en tranen“ in Geth- semané heeft geboden; en die geroepen heeft in duisternis, met „grootte stem“ van verlatenheid tot God en die, wederom roepende met „grootte stem“, den geest gegeven heeft.

En zegt dan iemand, dat Gerard Brom er maar één is, dan heeft hij gelijk. Maar hij, Brom, is toch representant. En wat de roomsche ge- meenschap betreft: men kan ze in tweeërlei vorm zien optreden.

Wie van haar ziet de leelijke beelden, waarover Brom toorn, die denke aan dezen dialoog tus- schen twee menschen, die elkaar vonden in een rariteitenwinkel, die met Boeddha-beelden opge- propt zat:

.... Dat eene daar lijkt net de Maagd Maria, is het niet?

Hij wees op een verguld beeld van een vrouw, een kind aan haar boezem houdende.

— Ja, antwoordde ik, maar het is Kishibojin, de godin, die de kleine kinderen bemint.

— Men spreekt over beeldendienst, ging hij voort peinzend. Ik heb veel dingen, zooals deze, in ka- tholieke kerken gezien. Het komt mij voor, dat de godsdienst vrijwel overal hetzelfde is op de wereld.

— Ik geloof, dat gij gelijk hebt, zeide ik.

Wel, de geschiedenis van Boeddha is bijna gelijk aan die van Christus, is het niet zoo?

— Tot op zekere hoogte, stemde ik toe.

— Alleen, dat hij niet gekruisigd werd.“

Ik antwoordde niet, denkende aan de woorden: In de geheele wereld is er geen plek, zelfs zoo klein als een mosterdzaadje, waar hij niet zijn lichaam heeft opge- offerd, ter wille der menschen.... Wij zijn allen de nog niet ontpopte geesten van het oneindige; ieder bevat een gees- telijken Boeddha, en de duizenden zijn slechts één¹³⁾.

Wij zijn allen Boeddha.

Dat wil, in dezen „rariteiten-winkel“ tegelijker- tijd zeggen: „Wij zijn allen ongevóór Christus“. En niet alleen in Japan, dat sterk Boeddhistisch is, maar ook in Europa stuiten we op de toch wel heel kromme logica van dezen rariteitenwinkel.

Want — dat nu in waarheid allen, die onder de kunstbroeders zich doen gelden, in theologisch opzicht zich boven deze winkel-theologie uitgewor- steld hebben, voordat zij hun theologische wijsheid omtrent Boeddha-Christus gaan ver-beelden, ik zou het niet durven beweren.

En wie Rome zien wil in zijn hoogere geeste- lijke worsteling, die kan zich herinneren, dat de ascese, de vlucht uit de wereld, gelijk deze in het Boeddhisme wordt verheerlijkt en in den Boeddha wordt aanschouwelijk gemaakt, ook door Rome is overgenomen en daar met niet minder opzettelijkheid is geprezen als de opstijging van hen, die „den berg des Heeren mochten opklim- men“, als de perfectie der sterken, der heiligen, der overgegevenen aan God¹⁴⁾.

En de zaligsprekingen van Jezus, zegt Gerard Brom, komen alle neer op het zalige van de stilte¹⁵⁾.

Maar indien dat waar zou zijn, dan hadden toch geen woorden sterker dan juist de zaligspre- kingen den strijd aangewezen als den weg, die

¹⁰⁾ Aan den Einder, bl. 75.

¹¹⁾ In meer dan één opzicht dan ook een tegenvoeter van Karel van den Oever, met wien nog al eens getwist is.

¹²⁾ Areopag, Hilversum, 1923, 152.

¹³⁾ Lufadio Hearn, Kokoro, Vert. J. P. Wesselink—v. Bossum, Amsterdam, Meulenhoff, z. j. bl. 200, 201.

¹⁴⁾ Heinrich Weinel, Jesus im 19. Jahrhundert, Tübingen, 1914, 232. Zoo ook de tamelijk sympathieke bespreking van den Roomschen F. v. Luth over „Het gebod van Ardoena tot Ciwa“, die in dit product van hindoeïsme en boeddhisme toch nog veel weet te waardeeren. „Ook onder de Hindoes zijn er, zegt hij, zielen, die naar God gestreefd hebben en den oorsprong (1) en het einddoel (2) van dit streven ook bereikt (3) hebben, al was het dan ook onder den naam.... Ciwa of Boeddha“. Studien, 56e jrg., 191e deel, 1924, 1e halfjaar, 373. Tegenover deze Roomsche verwording is de scherpe kritiek van Karel v. d. Oever een weldaad.

¹⁵⁾ Areopag, 153.

sterk maakt voor de stift. Een strijd, die niet ontzegt, maar die de hand slaat aan het zwaard, al is het dan ook een ander dan van Simon, die Malchus' oor afslaat.

Want niet het hanteeren van een zwaard, doch alleen de keuze er van, is door Christus in Simon veroordeeld, daar in dien Olijvenhof.

K. S.

PERS-SCHOUW.

Het onbegrepen.

Lit „Praktika“ knippen we het volgende:

In „Eenheid“ schrijft Dr. Toxopeus onder dezen titel over een artikel in de „N. R. Ct.“, waarin gehandeld wordt over de vraag, of het wjs was van de Oud-Katholieken om bij de bediening van de Mis voortaan gebruik te maken van de Nederlandsche taal. Het is niet geheel duidelijk in hoeverre hij de „N. R. Ct.“ citeert en in hoeverre hij hier zijn eigen gedachten uitspreekt. De korte inhoud van zijn stuk volgt hier, zonder kritiek.

„Het is de vraag, of de Roomsche Kerk verkeerd doet, wanneer zij het Latijn handhaaft. Heiler herinnert er aan, dat de Babyloniërs bij hun eeredienst de oude Sumerische taal bezigden, terwijl de Egyptenaren in hun godsdienst de oude taal der pyramiden bleven gebruiken. Evenzoo bedienende de Romeinse priesters van den keizertijd zich van de onverstaanbaar geworden oud-Latijnsche taal.

De eeredienst eischt eenmaal een andere taal dan die van het alledaagsche leven.

Hiermee komt ook overeen, dat de priester niet in gewone kleedij optreedt. Zoo ook het gebruik van de Gregori-zang, waarvan Heiler zegt, dat zij ons tegenklinkt als uit een hogere wereld. Hieruit hebben wij ook te verklaren, dat onze vadersen vasthielden aan Dathen's berijming en waarom velen een afkeer hebben van de gezangen. Evenzoo de gehoeheid aan de Statenvertaling.

Wij Protestanten, inzonderheid wij Vrijzinnige Protestanten, moeten in onze godsdienst-oefeningen minder letten op verstandelijke klaarheid en meer op het mysterieuze. Wat mannen als Otto in „Das Heilige“ en Heiler in „Das Katholicismus, seine Idee und seine Erscheinung“ ons gegeven hebben, kan een aanmaning zijn tot verandering van gedragslijn.

Ik wil niet oneerbiedig worden. Maar toch geloof ik, dat Otto in „Das Heilige“ een beetje hooger mikt dan hier gedaan wordt. Voorloopig is het een niet te vergeten verschijnsel, dat alle mysterie-diensten doodgebloed zijn. En dat alle mysteriositeit, voorzover die in kleed en taal zich probeerde uit te spreken, ongeveer niets behouden heeft.

Correspondentie: C. J. K. te R. Zeer hartelijk dank voor uw brief. De bedoelde bladen ontvang ik graag; reeds heb ik er gebruik van gemaakt. Dank voor de toezending. K. S.

VRAGENBUS.

Heeft onze Catechismus het recht om in Antwoord 71 uit te spreken, dat Tit. 3:5 de Doop is gemeend, terwijl toch op die plaats de Doop niet met zoveel woorden wordt genoemd?

We meenen, dat de Catechismus daartoe zeker het recht heeft. Toegestemd moet, dat op zichzelf Tit. 3:5 kan worden verklaard in dien zin, dat de wedergeboorte figuurlijk een bad, een zuiveringsbad werd genoemd. Maar dat Paulus met bad wel degelijk aan den Doop heeft gedacht, blijkt niet slechts daaruit, dat in het algemeen voor de eerste Christenen, die volwassen werden gedoopt, de Doop den overgang betekende, doch in het bijzonder uit Ef. 5:26, waar van dezelfde zaak

sprake is en uitdrukkelijk van waterbad wordt gesproken. Men vergelijke ook Joh. 3:5; als men de plaatsen bij elkander neemt, is het duidelijk, dat de Catechismus in zijn recht is.

Dezelfde vraag, waarom moeten de ouders, die met hun kinderen ten Doop komen, een drietal vragen beantwoorden, waaronder een vraag die met belijdenis doen op één lijn te stellen is. Daarentegen wordt aan degenen, die ten Avondmaal gaan, als ze eenmaal belijdenis hebben afgelegd, niet een nieuwe vraag gesteld.

We beginnen met op te merken, dat hier misverstand in het spel is. De gemeente, die ten Avondmaal zal gaan, belijdt wel degelijk eerst haar geloof. We doen dat immers in het gebed, het eerste uit het formulier, waarin de twaalf artikelen zijn opgenomen. Wie die niet mede belijdt, kan niet ten Avondmaal komen. Ook van deze belijdenis zou men kunnen zeggen, ze kan achterwege blijven, maar het formulier vraagt telkens herhaling en terecht.

In de tweede plaats moet opgemerkt, dat de gevallen niet gelijk staan. Het Sacrament van den Doop wordt niet bedienend aan hen, die de vragen beantwoorden, doch aan hun kinderen. Die vragen behoeven echter niet per se aan de ouders te worden gedaan, ook getuigen kunnen optreden. Het gaat hier om waarborg te erlangen, dat een kind des verbonds ten Doop wordt geboden en dat het Christelijk zal worden opgevoed. Bovendien is bekend, dat er menschen zijn, die wel de Doopvragen willen beantwoorden, doch niet belijdenis afleggen, indien dit inhoudt de verplichting op zich nemen getrouw ten Avondmaal te gaan. Al is hier een misvatting, er blijkt toch uit, dat de gevallen niet gelijk staan. F. W. G.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te: Meppel (vac. Dr. J. Couvée): J. Gillebaard te Noord-Scharwoude en J. van der Meulen te 's-Hertogenbosch.

Beroepen te: Amersfoort (vac. A. M. Donner): D. van Dijk te Groningen. Buitenpost: Dr. C. J. Goolinga te Oosthem. Domburg en Westkapelle: cand. H. W. H. van Andel te De Bildt.

Elburg: J. Hoekstra te Dalfsen. 's-Graveland: L. K. Wessels te Veere. Lollum en Waaxens: H. R. Pel te Stadskanaal (Pekelderweg). Rotterdam: cand. J. Dijkstra te Warns. Sneeuwijk: cand. A. Dercksen H.M.z. te Gouda.

Silvde-Gedringen: cand. M. Wielemaker te Vlissingen. St. Pancras-Heer Hugowaard: cand. H. W. H. van Andel te De Bildt.

Tiel: S. Doornbos te Amsterdam. Ternaard: cand. H. W. H. van Andel te De Bildt. Utrum: S. Neerken te Schoonoord.

Vianen: cand. H. W. H. van Andel te De Bildt. Wons: cand. J. Dijkstra te Warns.

Zwanloo: cand. A. Dercksen H.M.z. te Gouda. Zegwaart en Oegstgeest: cand. H. W. H. van Andel te De Bildt.

Aangenomen naar: Warns: cand. W. Tom te Hilversum.

Bedankt voor: Blokkyl, Hilaard, Kollumerpomp, Marken, St. Jacobi-Parochie en Scheemda: cand. W. Tom te Hilversum.

De Lier: P. N. Kruijswijk te Voorschoten. Grijskerk (Gr.): J. Bosch te Westbroek.

Hiligersberg (vac. M. Roeseboom): J. v. d. Meulen te Den Bosch.

Hoogeveen (vac. F. W. H. Bramer): G. O. Donner te Emmen.

Intrede te: Waddinxveen: W. Feder. Tekst Ezech. 37:1-14.

Afscheid van: Velsroord: G. L. Wissink. Tekst Rom. 8:35-39.

Kerkgebouwen. Te Bussum komt vanwege de Geref. Kerk aan het Wilhelminaplan een kerkgebouw met consistorie, kosterswoning enz., waarvan de aanbesteding reeds heeft plaats gehad.

Te Huizen (bij Leeuwarden), zal door nitbouw en door het aanbrengen van een gaanderij, het kerkgebouw der Geref. Kerk vergroot worden, waardoor het aantal zitplaatsen, thans 430, met bijna 500 wordt vermeerderd.

Een nieuw catechisatieboek wordt aan het kerkgebouw, dat centrale verwarming zal ontvangen, bijgevoegd.

Beroepingswerk. Te Hunsburg wordt eeriand door de Geref. Kerk een tweede predikant beroepen. Men gaat daarom tot den bouw van een tweede pastorie over.

Grafsteen De C. Stadj. De Geref. Kerk van Den Helder plaatste op het graf van haar vroegeren leeraar De C. Stadj, te Amersfoort, een gedenksteen, dat bij monde van De B. van der Werff, werd overgedragen aan de familie.

Candidaat tot den H. Dienst. Cand. C. Stam, Poortdijk 150, te IJsselstein, praep. geëxamineerd en toegelaten om te staan naar den dienst des Woordes in de Geref. Kerken, neemt voorloopig nog geen beroep in overweging, doch is bereid, Zondags de Kerken te dienen.

Geref. Kerken in Canada. Aan hen, die erantwoord vertrekken naar Canada, wordt medegedeeld: dat zij zich voor contact met de Geref. Kerken alhier kunnen wenden, voor de Gemeenten: Winnipeg, Manitoba, tot L. A. Kool, RR. 4, Winnipeg, Man, Canada; Bardeit, tot M. Dijkshoorn, Foremost, Alberta, Canada; Edmonton, tot Geo. Visser, 10142, 79 Th. Sub P. 09, Edmonton, Alberta Canada; Granum, tot K. Veenkamp, Box 179, Granum, Alberta Canada; Noblefort, tot J. van der Woude, Noblefort, Alberta, Canada; Neerlandia, tot P. Ingwersen, Neerlandia, P.O. Alberta Canada.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Meppel: J. de Bruijn te Maassluis en C. van der Zaal te Deventer.

Beroepen te:

Boskoop: H. Velema te Noordeloos.

Bedankt voor:

Gonda: J. P. Meijering te Nieuwpoort.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Werkendam: J. Overduin te Rotterdam.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Kampen (vac. C. B. Holland): L. v. Mastrigt te Harderwijk. P. J. Steenbeck te Bergambacht en J. J. Timmer te Ernaal.

Beroepen te:

Aalsmeer (toez.): W. J. de Wilde te Koudam. Doetinchem (vac. Dr. K. J. Brouwer, toez.): G. Groenewoud te Blankenham.

Hijlaard: E. A. Snijelaar te Thorst. Jutfaas: J. Vermeulen te Noordwijk aan Zee.

Loosduinen (als hulppred.): L. Haltrijter, hulppred. Belg. Zendingkerk te Gent.

Oudewater (vac. M. Buischoff): G. Alers te Nieuw-Lekkerland.

Tholen (2e pr.-pl.): F. de Gids te Goedereede.

Bedankt voor:

De Meern (U): B. Tuinstra te Beesd.

Steenwijk: G. Tichelaar te Leiderdorp.

Intrede te:

St. Annaland: A. Oskam. Tekst 1 Petr. 4:18.

Afscheid van:

Ee (bij Dokkum): O. Groenewoud. Tekst Joh. 11:28b.

Haarkehorne: C. Zeeman. Tekst 2 Thess. 2:15-17.

St. Michielsgestel: F. J. A. de Jagher. Tekst Hebr. 12:22-24.

Utrecht: S. van Dorp. Tekst 1 Cor. 15:1 en 3.

„De Reformatie“ is door zijn groote oplage HET blad voor **FAMILIE-ADVERTENTIËN**. Onze Gereform. kringen hebben daarmede te rekenen.

Bestel nu reeds ons Paaschpakket.

1. Muz. Fantasie van Gethsemané naar Golgotha. 2. Paaschzang. 3. Mij dorst. 4. Het is volbracht. 5. 't is Middernacht. 6. De doorkroon. 7. De verlossing van Petrus. 8. De Man van smarten.

Alle gemakkelijk gezet voor Orgel of Piano. Na ontvangst van p.w. ad f.1.75 zenden wij U dit pakket, best. uit 8 zeer mooie muziekstukken, franco thuis.

JOH. DE HEER - Rotterdam Oostzeedijk 324-32

Piano, Orgel en Muziekhandel.

Bij de Uitgevers van dit blad is verkrijgbaar:

KAART VAN DE GEREFORM. KERKEN IN NEDERLAND.

met alphabetische naamlijst.

De Classes-indeeling is op de kaart aangegeven. Formaat 60 x 70 c.m. Prijs 35 cents.

Franco toezending na ontvangst van het bedrag.

ONESIFORUS-BANK

Mij. tot Geldverschaffing voor Kerk- en Schoolbouw

UTRECHT

GEEFT UIT:

5 % 10-jarige Obligatiën.

Deze Obligaties vormen een

ulterst soliede geldbelegging,

daar de Bank haar gelden uitleent onder hypothecair verband aan Kerken, Scholen, Stichtingen van Barmhartigheid, enz. De Obligaties zijn na 10 jaar à pari inwisselbaar, derhalve

geen verlies door koersdaling.

Prospectus op aanvraag verkrijgbaar bij de Directie der Bank

Plomporengracht 14-16 — UTRECHT.

Gratis-verspreiding van „DE REFORMATIE“

Voor GRATIS-VERSPREIDING van lectuur aan **Hollandsche patiënten in binnen- en buitenlandse Ziekenhuizen, en Sanatoria, houdt de Leider van het Muziek-Ensemble ten behoeve van Ziekenhuizen,**

J. P. C. MEEUWSE
VLIESTRAAT 2 TE AMSTERDAM

zich gaarne aanbevelen voor gelezen exemplaren van „DE REFORMATIE“.

300 INRICHTINGEN STAAN OP DE LIJST.

GANZEVOORT'S ORGELHANDEL - ZWOLLE

MANNBORG
LIEBIG
LINDHOLM

Vraagt
Catalogus

WORCESTER
STANDARD
HILDEBRANDT

RUILEN

VERHUREN

REPEREEREN

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Jezus' lijden, sterven en opstanding

Tweede (Ineenvoeging der vier Evangelien) door H. J. VAN KEMPEN f 0.60

Al wat de vier Evangelisten over het Lijden, Sterven en de Opstanding van Jezus mededeelen, is hier naar tijdsorde met de woorden der Schrift gerangschikt.

Voor H.H. Onderwijzers van groot gemak bij de behandeling der Bijb. Geschiedenis in deze weken vóór Paschen.

Verkrijgbaar in iederen boekhandel, alsmede, na storting van het bedrag per postwissel, bij de Uitgevers.

DOELMATIGE RECLAME VERGROOT DEN OMZET!

DE REFORMATIE

biedt een uitgezochte gelegenheid tot het maken van reclame onder koopkrachtig publiek. Vraag nog heden voorwaarden bij abonnement.

Lezers van „De Reformatie“ die met zoveel sympathie dit blad ontvangen, wilt ook de **FAMILIE-ADVERTENTIËN** ter plaatsing zenden.

N.V. „REFORMATIE“
Dir. E. BOER
Gringen
Heerestraat 58
Dames en Meisjes
Kleedermaken
Compagnie van de
hele land te onder

Parochie-indeeling of Kerkspits

Een woord over den toestand de toekomst der Kerk in de groote steden

DOOR
DE C. LINDBOOM
Pred. bij de Geref. Kerk te Amsterdam

Prijs f 0.35.

Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE -

GLAS IN LOOP

Geschilderd en gebrand
J. BROERE - ROTTERDAM

Opgericht 1896
DIJKSTRAAT 115 — 117
Telefoon 2407.

Medew.
C. B.
De J.
dam;
's-Gro

Prof. J.

INHOUD: Re-
de Schrift:
kelijk Levens-
dijnsformel
Onderwijs:
en Kunst:
Evangelisat-
nau Kerke-
nieuws.

RELIGIE

In on-
de entree
reeds o-
Sommer-
object,
han bek-
hant de
noemen
zelf ree-
de Jere-
vermoge-
Het y-
duet zit
een be-
legen in
haar be-
ken, is

We haal-
minst om-
alsol aan d-
de autonon-
krecht zou-
zon worde-
Maar we-
dat achter-
liggen een-
tische geda-
bevuiste.

En daarn-
voor nu p-
emotie ook
in haar o-
p heerscht de
heeft, maar
wij nooit
(en dat kan
hem „trek-
Neen, de-
wat ze d-
dat ontstok-
stelt het o-
ze weet dik-
licht, waar-
genis bewa-
weging beh-
diepste roer-
ding; en zij
weet zij n-
gevangensch-
of met koor-
die haar w-
algeden, wi-
leven nog n-

Zoo wil
mensch, da-
lijden, aan-
voel is alle-
maar damp-
haar verbo-
Woord, of-
aan gelijk

En daaro-
niets anders
waan. De
waan; en
baring aan-
tot hem in-
eten moest;
maar bitter
zichzelf

1) Vgl. Emil
1924, bl. 49